

ICOMOS GENEL KURULU VI. BİLGİŞÖLENLERİ BİREŞİK RAPORLARI İtalya 1981 ICOMOS

1. ROMA BİLGİ ŞÖLENİ: MESLEK

Çeşitli alanlarda uzmanların yetiştirilmesini, dökümlerin kurulmasını ve profesyonel hizmetlerin düzenlenmesini gerektiren bir sorumluluk olan mimari mirasın korunması, bir kimlik duygusu var etmede önemli bir öğedir ve her ülkeye belli başlı görevler yüklemektedir:

- 1) ICCROM'un genel düzenlemesinde gelişme, dağıtım ve deneyim alış verişi için ulusal ve bölgesel düzeylerde eğitim merkezleri oluşturmak.
- 2) Eğitim psikolojisi uzmanlarının rehberliğinde her bir ülkenin toplumsal gerçeklerini yansıtan meslek grupları ile ilgili olarak belirlenecek konular ve hedeflere sahip lisansüstü programları düzenlemek.
- 3) Bu programlarda, mesleğin temellerini oluşturacak olan koruma kuramı, ilgili çeşitli disiplinler için bir katalizör görevi görmelidir.
- 4) Envanterler kaleme alınırken, Unesco tarafından tasarlanan kıstasların benimsenmesi, belirlenen tekniklerin bağdaştırılması ve elde edilen verilere uluslar arası geçerlilik kazandırılması fırsatlarını sunacaktır. Unesco/ICOMOS Belgeleme Merkezi, ilgili bibliyografya ve konu ile ilgili diğer bilgileri sağlayacaktır.
- 5) Envanterlerin oluşturulması ile ilgili sorunlar ve hedefler hakkındaki bilinci geliştirmek ve müzakere ve deneyim alış verişini teşvik etmek için dünyanın farklı bölgelerinde düzenli toplantılar düzenlenmelidir. Prof. De Angelis d'Ossat'ın önerisi üzerine tavsiye kararları kabul edilmiştir.

2. FLORANSA BİLGİ ŞÖLENİ: MALZEMELER

Dr. Bernard Feilden (Birleşik Krallık) Floransa'daki Bilgi Şöleni'nin tavsiye kararlarını sunmuştur:

1. Koruma projelerinde kuram ve uygulamayı birleştirmenin gerekliliğini unutmayarak
a) koruma projeleri oluşturulmadan önce bilimsel araştırma ve tam incelemeler yapılmalıdır. Planlar uygulanmadan önce tam olarak incelenmelidir.
b) orijinal malzemelere özen gösterilmeli ve onarımlarda geleneksel malzemeler kullanılmalıdır. İkameler sadece geleneksel malzemeler işe yaramazsa kullanılmalıdır.
2. Atmosfer kirliliği nedeniyle tarihi binaların dokularındaki git gide artan hasarın bilinciyle, ICOMOS, önleyici tedbirlere ağırlık vermek için Ulusal Komite'leri kirlilikten kaynaklanan bozulmaların maliyeti hakkında bilgi toplamaya sevk etmektedir. Özellikle de, ICOMOS Unesco'dan küçük ve orta ölçekli ısıtma tesisatlarından yayılan kirliliği önlemek için araştırmalara başlamayı talep etmelidir.
3. Trafik yoğunluğunun artması ve ağır eksenli büyük araçlarla birlikte trafikten kaynaklanan titreşimlerin tarihi binalara verdiği hasarlar yoğunlaşmaktadır. ICOMOS Ulusal Komiteleri hükümetlerine tüm makul yolları kullanarak bu hasarı önlemeleri ve tarihi binaların bu hususi sorununa yönelik araştırmaları desteklemeleri için baskı yapmaya sevk edilmektedirler. Ayrıca, Unesco'nun bu araştırmaları orta vadeli planı dâhilinde düzenlemesi de talep edilmelidir.
4. Farklı taş çeşitlerinin korunması ve takviye edilmesi teşebbüslerinde pek çok kimyasal karışımının kullanıldığını hatırlayarak, Ulusal Komitelerin bu preparatların etkililiği hakkında bilgi toplamaları ve bu sonuçları düzenleyecek olan ICOMOS Taş Komitesi'ne bilgi vermeleri önerilmektedir.
5. Tarihi binaların boyanmasında kullanılan birinci nesil plastik temelli boyaların çok sorun çıkardığını unutmayarak, ICOMOS, tarihi binaların boyanması sorunları üzerine rapor vermek üzere ortak bir ICOMOS/ICCROM konferansı düzenlenmesini tavsiye etmektedir.
6. Portland ve diğer çimentoların yanlış ve değiştirilemez biçimde kullanımından dolayı tarihi binalarda oluşan hasarı üzüntüyle karşılayarak, tarihi binalarda pozzualanic ilaveli kireçlere dayalı seçeneklerin kullanılması ve Portland çimentoların kullanımının yapısal anlamda gerekli olan yerlerle sınırlandırılması önerilmektedir.
7. Tarihi binaların nitelikli uzmanlarca düzenli olarak tetkik edilmesi politikasını destekleyerek, Hollanda Anıtları İnceleme örneği içtenlikle önerilmektedir çünkü bu tetkikler tarihi bina

sahiplerinin oldukça düşük bir fiyat karşılığında binalarının durumu hakkında yıllık bir rapor almalarını mümkün kılmaktadır. ICOMOS Sekreterliği'nin bu Merkez'in Tüzüklerinin tercüme etmesi ve Ulusal Komitelerin bilgisine sunması talep edilmektedir,

8. Geleneksel zanaatların çoğu ülkede ölmekte olduğunu göz önünde bulundurarak, ICOMOS ulusal yetkilileri ata mesleklerini sürdürmek ve teknolojiyi kayda geçirmeye sevk etmektedir.

9. Teknoloji tarihinin kültürel mirasımızın anlaşılıp korunması ve muhafaza edilmesinde önemli bir yeri olduğunu kaydederek, Avrupa ve Orta Doğu teknolojisi ile Çin teknolojisi üzerine yazılan kitapların yazarlarını kutlayarak, ICOMOS Unesco'nun orta ve uzun vadeli planlarında Afrika, Doğu Asya ve Kolombiya öncesi Amerika'nın tarihlerinin eklemesini talep etmektedir.

Tavsiye kararları kabul edilmeden önce, Prof. De Angelis d'Ossat, Ulusal Komiteler ve Unesco yürütülen tüm işlerden sorumlu olduğu için, bu sorunları çözmenin zorluklarını vurgulamıştır. Tavsiye kararları kabul edilmiştir.

3. VERONA BİLGİ ŞÖLENİ: YAPILAR

Bilimsel ve teknolojik araştırmaların mimari ve çevresel yapıların incelenmesine ve takviye edilmesine uygulanması.

C teması hakkındaki oturum çalışmalarını takip eden genel müzakerede, fikir ve deneyim alış verişini desteklemek, bilimsel araştırmaları idare etmek ve önermek ve bu alandaki girişimleri düzenlemek amacıyla bir çalışma grubunun oluşturulması gerektiği görülmüştür.

Başlı başına bir vazgeçilmez olan tarihi araştırmanın tek başına mimari mirasın gelecek nesillere aktarılmasını temin edemeyeceği ve teknik ve teknolojik ilerlemelerin bazen yenileme kuramları ile çelişen sonuçlar doğurabileceğini anlayarak, katılımcılar, aşağıdakiler de dâhil olmak üzere araştırma alanındaki konu başlıklarını genişleterek mevcut ICOMOS Sismoloji Komitesi'ni de içine alacak bir Bilimsel Uluslararası Komite'nin kurulmasını öngörmüşlerdir:

1) İnşaat tekniği ve teknolojisinin tarihi

2) Malzemelerin mekanik tutumları; mekanik modeller, kuramlar ve deneysel testler.

Taş binaların dinamikleri ve statikleri; kritik incelemeler, kuramsal ve deneysel inceleme yöntemleri

3) Sismoloji, bölge tebdili, bina gruplarının yapısal dönüşümü ile ilgili, bu binaların tarihi ya da çevresel özellikleri açısından önemli olan hususi sorunlar.

4) Statik dengesizlik tanısı; kuramsal ve deneysel yöntemler. Yeni malzeme ve teknolojilerin eleştirel incelemesi ve kontrollü kullanımı; dayanıklılık özellikleri ve eski yapılarla uyumu (Mad. 10, Venedik Tüzüğü); geleneksel teknolojinin kullanılması ve kullanılmasının sebepleri: takviye etmede müdahale teknikleri: acil müdahaleler; karşılaştırmalı eleştirel incelemeler

5) Yasal ve teknik standartlar ve bu standartların uluslar arası kabulü.

4. BARİ BİLGİ ŞÖLENİ: DOKTRİN

1'inci tavsiye kararı

Roma Sempozyum'u, Venedik Tüzüğü'nün devam eden geçerliliğini dikkate almaktadır. Uygulanmasından doğan ikilemlerin metindeki yetersizliklerden değil, herhangi bir kalıcı mimari mirasın korunması politikasının dayandığı kıstasların karmaşık tabiatından kaynaklanmakta olduğunu görmektedir. Bu bakımdan, Venedik Tüzüğü zaman geçtikçe temel hedeflerine sadık kalmıştır.

2'nci Tavsiye kararı

Bilgi şöleni, Venedik Tüzüğü'nün yorumlanmasında herhangi bir belirsizlik olmasa dahi, bu Tüzük'ün her durum ve zamanda uygulanmadığına dikkat çekmektedir. Uygulama Komitesi'nin, Tüzük'ün yenileme projelerine uygulanmasındaki hataların derinlemesine incelenmesini talep eden tavsiyesinin yürürlüğe konmasını tavsiye etmektedir.

3'üncü tavsiye kararı

Roma Bilgi şöleni, taslak yazma sorunlarının ötesinde Venedik Anlaşmasının uygulanmasının dünyadaki farklı kültürlerle bağlı olduğunu kabul eder. Mimari mirasın korunması, yenilenmesi, onarımı ve yönetimi konularına yaklaşım, onu yaratan kültürel

bağlamın işleviyle ve ona hayat veren kültürel yaşamla aynıdır. Hatta belirli bir kültürde çeşitli değişikliklerden dolayı yeni bir durum ortaya çıkabilir. Venedik Anlaşmasının daha inançla ve yaygın bir şekilde uygulanmasını garanti altına almak için, ICOMOS'UN, doktrin üzerine uluslar arası bir komite kurmasını tavsiye eder.

4'üncü Tavsiye Kararı

Bilgi şöleni, ICOMOS'un idari organlarınca hazırlanan metinlerin anıtlar ve bina gruplarını (bütünler) iki farklı kavram halinde ayırmaması gerektiğini öne sürmektedir. Ne var ki, tek bir çalışma alanı içinde bütünler ile ilgili herhangi bir politikanın uygulanmasında "bütünleşik" sosyal yaşamın özgüllüğü ve karmaşıklığı göz ardı edilemez.

5'inci tavsiye kararı

Bilgi şöleni, 19. Yüzyıl'dan beri mimari bir eserin mirasa dahi edilme kıstasının genişletilmiş olduğunu kaydeder. Bu genişletmenin, özellikle yerel mimariye, sanayi mirasına ve 19. ve 20. yüzyıl mimarisine genişletilmesine onay verdiğini belirtir. Kültürel kıstasın bugün geçmişteki sanatsal kıstasın yerine geçtiğini göz önünde tutar.

Buna rağmen Bilgi şöleni, en geniş antropolojik kıstas olan mirasın tanımlanması ve dökümlenmesi için uygun bir ölçüt oluştururken, sosyal oluşum ve yenileme tekniklerindeki ustalık için gerekli olan fedakârlıklarda özgün değer ve tipolojik temsil kıstası önde tutulmalıdır.

6'ncı tavsiye kararı

Roma Bilgi şöleni katılımcıları, ICOMOS'un çatışma ve açlıkla çökmüş bir dünyada var olduğunun ve bu önceden kestirilemeyen doğal olgulara dayalı acı verici olayların dünya insanların üzerinde incinme yaratabilecek etkisi olduğunun farkındadırlar. ICOMOS, enerjinin muhafazası, «uygun teknoloji» ve içsel yöntemlerin kabullenilmesinin, kör ve sistematik büyüme arayışlarına nazaran daha dengeli bir hayata katkıda bulunacağı yeni koşullara dünyanın kendini uyarlaması gerektiğinin farkındadır. ICOMOS'UN dünya mirasına olan ilgisinin, doğal kaynakların ve doğanın kendisinin idare edileceği çevresel bir politika ustalığı olduğunun farkında olarak, Bilgi şöleni katılımcıları, insan tarihinin çağlar boyunca anlamının arayışlarına ve kaliteli bir insan hayatına önemli ölçüde katkıda bulunan çağdaş hayatın kalitesi araştırmalarına olan inancını vurgular.

7'nci tavsiye kararı

Roma Bilgi şöleni, bu amaçlara katkısıyla, ICOMOS, çağrısında olduğu gibi kendine belirlediği rolü korumak konusunda kaygılı olsa da, diğer aynı tamamlayıcı amaçları olan ulusal ve uluslar arası örgütlerle (hepsinden önce Unesco) bağlantılarını doğrulayabilir ve güçlendirebilir ve öyle yapmalıdır ve kuramla uygulama birbirlerinden ayrılmadıkça, birbirlerine ortak destek sağlamalıdır. Katılımcılar ICOMOS ulusal ve uluslararası Komitelerine güvenlerini vurgular ve yukarıdaki tavsiye kararlarının ruhuyla bu görevi takip etmelerini teşvik eder.

Çeviren: Mert Erdil

Asistan: Gözde Şakar